

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra germanistiky

Bakalářská práce

Čeští zaměstnanci v zahraničí a jejich znalosti němčiny

Czech Employees Working Abroad and Their Knowledge
of the German Language

Vypracovala: Eva Kolářová

3. ročník

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Hana Andrášová, Ph.D.

Obor: AJu-NJu-SZu

České Budějovice 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem autorem této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

13. 4. 2022

Eva Kolářová

Poděkování

Mé poděkování patří paní doc. PaedDr. Haně Andrášové, Ph.D. za odborné vedení, trpělivost, čas a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnovala.

Abstrakt

Cílem bakalářské práce je posoudit jazykové znalosti německého jazyka českých občanů, kteří mají nebo dříve měli zkušenost s prací v některých z německy mluvících zemí. Bakalářská práce se především zaměřuje na to, jakým způsobem se tyto osoby učily a naučily německy, jak důležitou roli pro ně sehrála výuka němčiny na základní a střední škole, zda se zmíněné osoby účastnily jazykových kurzů a jaká byla jejich role a jak vypadají jejich reálné jazykové potřeby. Úvodní teoretická část obsahuje informace o tom, kolik Čechů žije a pracuje v zahraničí, ve kterých zemích pracují nejčastěji a jaká povolání vykonávají. Empirická část bakalářské práce je tvořena z dotazníku, jenž je zaměřený na výše uvedené skutečnosti týkající se jazykové vybavenosti Čechů pracujících v zahraničí. Závěrem bakalářské práce je vyhodnocení zmíněného dotazníku a vymezení tematických okruhů pro rozvoj slovní zásoby a jejich porovnání s aktuálními učebnicemi pro výuku německého jazyka. Zároveň jsou v závěru práce vyznačena témata, která jsou definována jako potřebná pro pracovní uplatnění v německy mluvících zemích.

Klíčová slova: německý jazyk; německy mluvící země; práce v zahraničí; učebnice německého jazyka

Abstract

The aim of the bachelor thesis is to assess the German language skills of Czech citizens who have or used to have experience in working in a German speaking country. The bachelor thesis focuses on the method of learning German, how important it was to learn the German language at a primary and secondary school, if these people had attended any language courses and how much they need the German language for their job. The introduction of the theoretical part of the thesis contains information about the number of Czech people living and working abroad, the countries they work the most and about the most common jobs they do. The empirical part of the bachelor thesis is formed by a questionnaire which is focused on abovementioned issues regarding the language skills of the Czech people working abroad. The conclusion of the thesis is the evaluation of the abovementioned questionnaire and the delimitation of the areas of interest for the development of the vocabulary and their comparison with up-to-date coursebooks. There are also topics that are important for getting a job in the German speaking countries.

Keywords: German language; German speaking country; working abroad; coursebook

OBSAH

ÚVOD	7
1. ČEŠTÍ OBČANÉ PRACUJÍCÍ V ZAHRANIČÍ	9
2. ČEŠTÍ OBČANÉ PRACUJÍCÍ V NĚMECKU	10
2.1 OBYVATELSTVO	10
2.2 ZAMĚSTNANOST	10
2.3 NEZAMĚSTNANOST	12
3. ČEŠTÍ OBČANÉ PRACUJÍCÍ V RAKOUSKU	13
3.1 OBYVATELSTVO	13
3.2 ZAMĚSTNANOST	13
3.3 NEZAMĚSTNANOST	14
4. ČEŠTÍ OBČANÉ PRACUJÍCÍ VE ŠVÝCARSKU	15
4.1 OBYVATELSTVO	15
4.2 ZAMĚSTNANOST	15
4.3 NEZAMĚSTNANOST	16
5. ČEŠTÍ OBČANÉ PRACUJÍCÍ V LUCEMBURSKU	18
5.1 OBYVATELSTVO	18
5.2 ZAMĚSTNANOST	18
5.3 NEZAMĚSTNANOST	19
6. ČEŠTÍ OBČANÉ PRACUJÍCÍ V LICHTENŠTEJNSKU	20
6.1. OBYVATELSTVO	20
6.2 ZAMĚSTNANOST	20
6.3 NEZAMĚSTNANOST	21
7. SHRNTÍ ZJIŠTĚNÝCH DAT POČTU ČESKÝCH OBČANŮ PRACUJÍCÍCH V NĚMECKY MLUVÍCÍCH ZEMÍCH	22
8. PRAKTICKÁ ČÁST	23
8.1 CÍLE VÝZKUMU	23
8.2 NÁVRH DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	24
8.3 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	25
8.4 DOPORUČENÍ NA ZÁKLADĚ VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	28
ZÁVĚR	32
RESUMÉ	33
SEZNAM LITERATURY	34
INTERNETOVÉ ZDROJE	35
SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ, TABULEK	41
PŘÍLOHY	42

ÚVOD

Téma “Čeští zaměstnanci v zahraničí a jejich znalosti němčiny” jsem si vybrala především z důvodu, že se věnuji studiu cizích jazyků a vím, že jednou budu vyučovat žáky, kteří budou mít možnost, stát se součástí zahraničního pracovního trhu. Jazykové znalosti budou k vykonávání práce v zahraničí jistě potřebovat. Také si myslím, že by vidina zisku práce v zahraničí, mohla být pro žáky motivující a studium jazyků by pak pro ně mohlo být zajímavější, či dokonce zábavnější.

Zároveň je mi vybrané téma velice blízké. Několik osob z mého okolí má, či mělo zkušenost s prací v zahraničí, nejčastěji samozřejmě v sousedních zemích, jako je Německo a Rakousko. Zním však i osoby, které pracovaly ve vzdálenějších zemích mimo Evropu. Nejvíce mě ovšem k napsání bakalářské práce na zmíněné téma motivoval můj tatínek, protože sám dříve pracoval v Německu a jen díky němu jsem se naučila německy a později jsem se rozhodla pro studium německého jazyka.

Tato bakalářská práce se zaměřuje na důležitost znalostí německého jazyka při práci v zahraničí. V úvodní teoretické stati se věnuje prezentaci základních statistických dat o tom, kolik příslušníků českého národa žije a pracuje v zahraničí, ve kterých zemích žijí Češi nejčastěji a jaká povolání vykonávají. Rovněž se zaměřuje na to, jak se všichni čeští zaměstnanci naučili německy a jak reálně své znalosti využívají. Teoretická část je zaměřena nejen na statistické údaje o příslušnících českého národa v zahraničí, ale rovněž podává přehled o daních, nezaměstnanosti a mzdách v německy mluvících zemích.

Empirická část bakalářské práce je věnována analýze dotazníku, zaměřenému na osobní pracovní zkušenosti respondentů a jejich potřebu německého jazyka. Další kapitola vymezuje tematické okruhy pro rozvoj slovní zásoby a pracovní uplatnění v německy mluvících zemích. Tyto okruhy jsou porovnány s aktuálními učebnicemi německého jazyka a je posouzena jejich důležitost. Zaměřím se především na učebnice určené pro nižší úroveň jazyka (A2/B1), protože nepředpokládám, že by lidé dojíždějící za prací do německy mluvících zemí, ovládali němčinu na úrovni rodilého mluvčího.

Cílem bakalářské práce je podat přehled o nejčastěji vykonávaných zaměstnáních, nezaměstnanosti daných států a jazykové vybavenosti českých občanů, kteří mají zkušenost s prací v některé z německy mluvících zemí a s jejich reálným využitím německého jazyka. Dalším cílem bude vymezení slovní zásoby, vhodné pro zmiňované české občany, kteří vykonávají svá zaměstnání mimo Českou republiku.

1. ČEŠTÍ OBČANÉ PRACUJÍCÍ V ZAHRANIČÍ

Práce v zahraničí je v dnešní době považována za běžnou součást života velké části českých občanů. Ještě před několika lety by si mnozí občané mohli říct, že práce v zahraničí je něco neobvyklého, až dokonce výjimečného. Doba ovšem pokročila a s ní i pracovní možnosti všech českých občanů. „Každý den dojíždí za prací do zahraničí přes 56 tisíc Čechů.“ (URL1) Největší část z výše uvedeného počtu pracuje v sousedním Německu, tu tvoří více než 37 tisíc Českých občanů. Dalším oblíbeným zahraničním státem je druhá sousední německy mluvící země, a to Rakousko. Celkově však, dle údajů Ministerstva zahraničních věcí České republiky (URL2), pracuje v zahraničí více než 2 mil. českých obyvatel a mimo Českou republiku žije kolem 250 000 českých občanů, kteří jsou držiteli cestovního pasu. Dalšími preferovanými zeměmi jsou: Velká Británie, Holandsko a Slovensko, se zhruba 2 300 zaměstnanými českými občany. Velice oblíbené je také Polsko, kde je ovšem počet zaměstnaných Čechů výrazně menší než na Slovensku. Hlavním důvodem, proč se občané rozhodují pro práci v zahraničí, je lepší finanční ohodnocení. Dříve byly rozdíly v platech u nás a v zahraničí nepředstavitelně markantní, dnes již rozdíly tak velké nejsou. Avšak, dle článku z internetové stránky starke.jobs.com, se většině Čechů práce mimo území České republiky vyplatí, nejen proto, že si vydělají více peněz, ale především také proto, že po určité době mají nárok na různé výhody. V Německu např. mohou po sedmi letech získat nárok na výplatu německého důchodu, který je mnohem vyšší než český. Pro mnoho českých občanů není dojíždění za prací do zahraničí tak komplikované, jak si většina lidí může myslet. Často se totiž pochopitelně jedná o obyvatele příhraničních obcí, a tak je pro ně velmi často dojíždění do zahraničí lepší volbou, než setrvání v Čechách a dojíždění do jiného českého města za méně peněz. (URL3) Největší zájem je především o manuální práci, jako např. práci svářeče, elektrikáře, zámečníka, instalatéra a pekaře. Čím dál více je však žádána práce ve firmách, kde čeští občané plní funkci skladníka či montážníka. Ve většině firem nejsou požadovány jazykové dovednosti na vyšší úrovni. Jedná se tedy o další důvod, proč tolik českých občanů pracuje v zahraničí, a ne v České republice.

2. ČEŠTÍ OBČANÉ PRACUJÍCÍ V NĚMECKU

2.1 OBYVATELSTVO

Německo je, dle Českého statistického úřadu (URL4), Čechy nejvíce obývanou zemí. Společně s Velkou Británií odsud bylo odesláno nejvíce sčítacích formulářů, když se na jaře roku 2021 v České republice uskutečnilo sčítání lidu. Sčítací formuláře odeslané z Německa tvoří celkem 18 % z celého grafu, tedy největší část. (viz příloha č.1) „Pro získání práce v Německu čeští občané nepotřebují žádné pracovní povolení, a to díky tomu, že se Česká republika řadí mezi členy Evropské unie (URL5).“ Takové rozhodnutí Německo provedlo v roce 2011 a týká se států, které stejně jako Česká republika, do Evropské unie vstoupily v roce 2004.

2.2 ZAMĚSTNANOST

Dle posledních dat z časopisu Beschäftigte nach Staatsangehörigkeiten-Quartalszahlen, 30. Juni 2020 (URL36) je v Německu celkem 59 527 Čechů, kteří mají za povinnost platit sociální pojištění. Dále v sousedním Německu pracuje 3 929 tzv. „ausschließlich geringfügig Beschäftigten“, tedy českých občanů, kteří si za měsíc nevydělají více než 450 EUR. Rovněž zde pracuje 386 českých praktikantů. Ze všech uvedených údajů tedy vyplývá, že v Německu pracuje přes 63 000 českých občanů. Nejvíce občanů České republiky dojíždí do Bavorska či Saska, což souvisí s příhraniční polohou obou spolkových zemí.

Nejčastěji se dle Janzera (URL6) jedná o práci v terciárním sektoru, a to o práci v oblasti medicíny a dopravy, např. zdravotní sestra, lékař a řidič kamionu či autobusu. Dále se jedná o povolání jako elektrikář, pekař, tesař aj (URL47). Při výběru zaměstnání se většina Čechů zaměřuje především na požadavky zaměstnavatelů, kteří mohou vyžadovat znalosti německého jazyka. Výhodou ale je, že zaměstnavatelé takové znalosti často nepožadují, o to snazší je pro mnohé zájemce získání práce. Rozhodující je ovšem druh voleného zaměstnání. Např. při volbě pracovního místa typu prodavač/prodavačka je znalost jazyka velice důležitá, oproti tomu zaměstnanci na pozici skladník či svářeč němčinu k vykonávání své práce moc nepotřebují. Samozřejmě je lepší, když cizinci ovládají alespoň základní fráze, aby byli schopni komunikace v běžných situacích, takové dovednosti se ale každý naučí postupnou praxí či v dobrovolných kurzech německého jazyka.

Pokud se kterýkoliv občan stane zaměstnancem v Německu, je automaticky sociálně pojištěn. „Do sociálního pojištění patří například pojištění v době nezaměstnanosti, nemoci, důchodu a úrazu (URL21).“ Již od začátku 21. století je v sousední zemi velice oblíbený druh úvazku, tzv. „Minijob“. Jedná se o typ práce, při jehož vykonávání zaměstnanec nemusí odvádět sociální a zdravotní pojištění, ovšem pokud si za měsíc vydělá více než 15 000 Kč, musí v České republice odvést daň z příjmu. Ve většině případů je tedy zmiňovaný Minijob využíván jako vedlejší zaměstnání či brigáda. V celkovém počtu blížícímu se hranici 6 mil. zaměstnanců, vykonávajících tzv. Minijob ve Spolkové republice Německo, je dle statistiky k měsíci srpnu, roku 2021 zahrnuto 947 621 cizinců. (URL22)

Stejně tak jako v České republice se i v Německu musí platit daň z příjmu. Všichni výdělečně činní, kteří během roku pracovali více než 183 dní, mají za povinnost odvádět tzv. „Einkommensteuer“, již zmiňovanou a v Čechách známou jako daň z příjmu. Každý zaměstnanec je povinen přihlásit se k „daňové povinnosti“ u příslušného úřadu a poté mu je přidělena jedna ze šesti daňových tříd značených jako „Steuerklasse“. (URL21) Oproti jiným zemím, existuje v Německu od roku 1995 daň, nazývaná jako „Solidaritätszuschlag“, či zkráceně „Soli“, v překladu tedy „solidární příspěvek“, jenž má pomoci s obnovou měst bývalé Německé demokratické republiky a činí 5,5 % ze sazby výše uvedené daně z příjmu. V roce 2021 ale došlo k revoluční změně, kdy bylo rozhodnuto, že od placení „Soli“ bude osvobozeno téměř 90 % zaměstnaných. Nyní ji tedy platí pouze ti, kteří si vydělají více než 6200 EUR za měsíc, což se týká převážně ve velkých společnostech. Dále osoby pracující v Německu mohou odvádět církevní daň ve výši 8 či 9 % z daně z příjmu. Avšak osoby přihlášené k církvi zmíněnou církevní daň platit musí, z té se dále pochopitelně financují církve. Postupem doby se však stále častěji stává, že lidé z církve raději vystupují, aby daň odvádět nemuseli. (URL46) Práce v Německu přináší, na rozdíl od odvádění několika různých daní, alespoň jeden velký benefit. Jedná se o příspěvek na děti, známý jako „Kindergeld“. Každý rodič, který si o příspěvek podá žádost, získá měsíčně příspěvek na každé své dítě. Příspěvek není určen pouze pro rodiče mající děti do 18 let, ale rovněž pro ty, jejichž děti jsou studenty, a ještě nedovršily věku 25 let. (URL23) K roku 2021 tento bonus činí 219 EUR na první a druhé dítě, za třetí dítě rodiče získají 225 EUR a od čtvrtého dítěte příspěvek dosahuje částky 250 EUR.

V Německu si od začátku roku 2022 zaměstnanci vydělají minimálně 9,82 EUR hrubého za hodinu a tzv. agenturní zaměstnanci si vydělají minimální částku 10,45 EUR za hodinu, což je v porovnání s Českou republikou téměř o polovinu více. Dle posledních informací se uvádí, že od července téhož roku se mzdy v Německu ještě zvýší. (URL21) Výše uvedené hodnoty platí na celém území Německa, a to nejen pro německé občany, ale i pro zaměstnance, kteří v Německu pracují a pocházejí z jakékoliv jiné země. Průměrná čistá mzda v Německu je 2 270 EUR (URL42). Tento sousední stát je tedy výbornou volbou pro všechny, kterým nevadí za práci dojíždět či těm, kteří jsou dokonce kvůli zaměstnání ochotni bydlet jinde než v Čechách.

2.3 NEZAMĚSTNANOST

Podle časopisu *Arbeitslose und Arbeitsuchende nach Staatsangehörigkeiten-Monatszahlen*, September 2021 (URL38) hledá zaměstnání v Německu celkem 4 563 českých občanů a bez práce je zde momentálně 2 630 Čechů, z toho 852 mužů a 1 778 žen.

Velký vliv na nezaměstnanost má mimo faktorů, jako např. dodatečné vládní výdaje, v dnešní době velice často zmiňované téma, a to onemocnění známé jako Covid 19. CzechTrade tvrdí, že: „Nezaměstnaností jsou ohroženy hlavně osoby starší 55 let, zahraniční či nekvalifikovaní pracovníci. I přesto se úroveň nezaměstnanosti a počet volných pracovních míst pomalu vrací zpět na svoji původní úroveň roku 2019 a celkově se situace na německém pracovním trhu vyvíjí pozitivně.“ (URL7)

Mnohé firmy musely kvůli zmíněné pandemii zavést tzv. „Kurzarbeit“, rozhodly se tedy, že svým zaměstnancům budou nadále platit měsíční výplatu, i když o mnoho nižší než obvykle i přesto, že nemají dostatek zakázek či práce, kterou by zaměstnancům mohly nabídnout. Ve většině případů zaměstnavatelé volí toto opatření, aby předešli zbytečnému propouštění a následovnému hledání nových zaměstnanců. Kurzarbeit se tak dá považovat za jedno z nejlepších řešení pro obě strany, tedy pro stranu zaměstnavatele i zaměstnance.

3. ČEŠTÍ OBČANÉ PRACUJÍCÍ V RAKOUSKU

3.1 OBYVATELSTVO

V Rakousku bylo podle Huber-Bachmannové (URL44) k 1.1.2020 celkem 14 182 Čechů a křivka zastoupení přistěhovalců v Rakousku od roku 1981 neustále roste. Graf procentuálního zastoupení sčítacích formulářů odeslaných ze zahraničí, od Českého statistického úřadu, ukazuje, že Rakousko se řadí na stejnou úroveň jako např. Slovensko či Spojené státy. Sčítací formuláře odeslané z Rakouska tvoří, stejně jako výše zmíněné země, 5 % z celého grafu (URL4).

3.2 ZAMĚSTNANOST

V Rakousku pracuje celkem 13 841 českých občanů (URL8). „Čeští zaměstnanci nepotřebují ani povolení k pobytu, ani pracovní povolení, aby mohli v Rakousku žít a pracovat, z hlediska práva jsou rovnocenní s rakouskými zaměstnanci. To se týká i tarifních mezd a zákonné minimální mzdy. Případná omezení českých pracovníků při výkonu určitých činností vyplývají z toho, že v Česku získaná kvalifikace a profesní vzdělání v Rakousku nemusí být uznány nebo nestačí jako předpoklad pro vykonávání odpovídajících činností.“ (URL9) Díky poloze další německy mluvící země je patrné, že zde pracují převážně Češi, kteří žijí na Moravě, zejména v okolí Brna, a také lidé z Jihočeského kraje. Pro takové osoby není každodenní dojíždění za prací přes hranice žádný problém.

Podobně jako v Německu je největší poptávka po řidičích, pekařích, montérech, pokojských, recepčních nebo také po práci v lékařství. Převážně se opět jedná o zaměstnání z terciárního sektoru. (URL9)

Do sociálního pojištění se v Rakousku řadí, podobně jako v Německu, pojištění v nezaměstnanosti, důchodové, nemocenské či úrazové pojištění a tvoří celkem 18,1 % z hrubé mzdy. Kromě zmiňovaného sociálního pojištění musí lidé pracující v Rakousku odvádět daň z příjmu, která činí 25 %. (URL24) Dle Velvyslanectví České republiky ve Vídni „musí každý zaměstnanec, který vykonává práci pro vícero rakouských zaměstnavatelů současně a má celkové roční příjmy nad 12 tisíc EUR, podat daňové přiznání.“ (URL25)

Sousední Rakousko je výjimečné v tom, že nemá stanovenou minimální mzdu. „Ta je dána pouze v některých odvětvích kolektivní smlouvou odborů a zaměstnavatelů.“ Minimální mzda je ve všech odvětvích stanovena na částku 1 500 EUR měsíčně, což je v porovnání s českou minimální mzdou vyšší. (URL26) Je nutné brát v potaz vyšší ceny rakouských nájmu, ale pokud rakouskou minimální mzdu pobírá občan České republiky a řadí se mezi tzv. pendlery, rozhodně je jeho životní úroveň vyšší, než kdyby byl závislý pouze na české minimální mzdě, která se v roce 2021 pohybovala kolem 15 000 Kč. Průměrná čistá mzda v Rakousku je 2 053 EUR (URL42).

3.3. NEZAMĚSTNANOST

Aktuálně je dle Arbeitsmarktservice Österreich, 2021 (URL37) v Rakousku 269 250 nezaměstnaných, z toho představují 128 291 ženy a 140 959 muži. Oproti konci září loňského roku počet nezaměstnaných klesl o 70 000 osob. Ovšem nezaměstnanost českých občanů v Rakousku, v porovnání od srpna 2020 do srpna 2021, mírně stoupla, a to z hodnoty 2,7 na 2,9. Nejvýraznější hodnota nezaměstnaných Čechů v sousedním Rakousku byla v březnu 2021, kdy dosáhla hodnoty 3,4. Za tak vysoký nárůst může především koronavirová krize, která se v Evropě začala objevovat již začátkem roku 2020 a měla markantní dopad především na odvětví jako například hotelnictví či cestovní ruch. Nejpostiženějšími byly převážně horské oblasti, které jsou proslulé svými lyžařskými středisky.

4. ČEŠTÍ OBČANÉ PRACUJÍCÍ VE ŠVÝCARSKU

4.1 OBYVATELSTVO

Švýcarsko se se svými 4 % sčítacích formulářů odeslaných ze zahraničí řadí, rovněž jako Rakousko či Německo, mezi Čechy často obývané státy (URL4). „Občané ze států Evropské unie, kteří chtějí ve Švýcarsku pracovat déle než tři měsíce, musí, na rozdíl od sousedních států Německa a Rakouska, požádat o povolení k pobytu“. Ve Švýcarsku mohou obdržet dva typy povolení k pobytu. Jedná se o povolení ke krátkodobému pobytu, tzv. „Kurzaufenthaltsbewilligung“, které občané získají, pokud jejich pracovní smlouva netrvá déle než 364 dní. Druhý typ, tzv. „Aufenthaltsbewilligung B“, tedy „Povolení k pobytu B“, obdrží ti občané, kteří mají pracovní smlouvu ve Švýcarsku na jeden rok či déle. (URL10)

4.2 ZAMĚSTNANOST

K roku 2020 Deplazes (URL39) udává, že ve Švýcarsku pracuje 1, 64 milionu cizinců. Míra zaměstnanosti osob od věku 15 let je ve Švýcarsku poměrně vysoká, sahá až na 68,4 %, při čemž hodnota míry zaměstnanosti Čechů ve Švýcarsku je 59,9 %. Uvedený počet 1, 64 milionu cizinců rovněž obsahuje cca 30 tisíc Čechů, kteří ve Švýcarsku žijí a pracují (URL43). Z tabulky poskytnuté od Spolkového statistického úřadu (BFS) vyplývá, že je ve Švýcarsku zaměstnáno více českých mužů než žen. Hodnota zaměstnanosti českých mužů představuje 68,1 %, zatímco hodnota zaměstnanosti českých žen je o 16,1 % nižší. Ve Švýcarsku pracuje nejvíce osob, které jsou příslušníky českého národa, ve věku od 25 do 49 let. Hodnota jejich zastoupení sahá až na 88 %. Na rozdíl od zmiňované věkové skupiny českých občanů, dosahuje míra zaměstnanosti dle věku od 15 do 24 let nejnižší hodnoty, a to pouhých 27,5 %. (URL39)

Nejvíce Čechů pracuje v terciárním sektoru, hodnota představuje 60,3 %. Podíl českých OSVČ (osob samostatně výdělečně činných) je v porovnání s ostatními státy poměrně vysoký. Např. oproti Norsku, jehož hodnota sahá na 5,9 %, představuje 16,3 %. Největší podíl, a to 69,6 % českých zaměstnanců ve věku od 25 do 74 let dosáhlo ve Švýcarsku nejvyššího vzdělání v tzv. „Sekundarstufe II“, tzn., že dále nepokračovali se vzděláním na univerzitě či školách/akademiích s odborným zaměřením. Momentálně je ve

Švýcarsku největší poptávka po elektrikáři, kuchaři či manuálních pracovnících na stavbách. (URL11)

Sociální pojištění ve Švýcarsku je odváděno každému zaměstnanci jeho zaměstnavatelem z hrubé mzdy. Na rozdíl od Rakouska či Německa obsahuje švýcarské sociální pojištění odlišné segmenty, mezi něž se řadí penzijní a pozůstalostní pojištění, invalidní pojištění a pojištění ztráty výdělku či také pojištění pro případ nezaměstnanosti. (URL27)

Odvádění daně z příjmu se samozřejmě týká i Švýcarska. Ovšem rozdělení státu do jednotlivých kantonů ovlivňuje celý daňový systém a každý kanton má tak vlastní pravidla pro odvádění daní. Úřad práce ČR podává zjednodušené vysvětlení, které zní následovně: „V principu ale každý daňový poplatník je povinen podat přiznání daně každý rok (URL27). Server finance.cz (URL28) uvádí, že „Švýcaři mají z členských zemí OECD nejvyšší mzdy a současně druhé nejnižší daně.“

Říká se, že Švýcarsko můžeme řadit mezi nejbohatší země na světě. Lidé pracující ve Švýcarsku rozhodně dosahují větší mzdy než ti, kteří vykonávají svou práci v České republice. Minimální mzda pro zaměstnance ve Švýcarsku sahala v roce 2021 k částce téměř 100 000 Kč (URL29). Zmíněná suma je tedy v porovnání s českou minimální mzdou, která se ve stejném roce pohybovala okolo 15 000 Kč, mnohonásobně vyšší. Samozřejmě je důležité zamyslet se nad zápory vykonávání práce ve Švýcarské konfederaci. Nejmarkantnějším rozdílem je především poloha zmiňované země. Nejedná se totiž o sousední stát, jako je Německo či Rakousko, tudíž Češi pracující ve Švýcarsku mají vyšší náklady s dojížděním. Zároveň je Švýcarsko, podobně jako Rakousko, známé vysokými cenami za bydlení a potraviny. Průměrná čistá mzda ve Švýcarsku činí 4 700 EUR (URL42).

4.3 NEZAMĚSTNANOST

Deplazes (URL39) uvádí, že ve 4. kvartálu roku 2020 bylo procento nezaměstnaných Čechů ve Švýcarsku poměrně malé. V porovnání s ostatními zeměmi Evropské unie představovala nezaměstnanost Čechů pouhá 3 %, zatímco nezaměstnanost Španělů či Řeků byla vyšší než 16 %. Díky hodnotě 2,4 % zde bylo o 1,3 % méně nezaměstnaných českých mužů než žen a k roku 2018 si Češi ve Švýcarsku vydělali v průměru 7 EUR čistého za hodinu.

V období koronavirové krize nezaměstnanost ve Švýcarsku zasáhla, podobně jako v Rakousku, převážně horské oblasti. Opět se tedy z velké části dotkla cestovního ruchu, především se jedná o lyžařská střediska, např. známý Zermatt či Davos.

5. ČEŠTÍ OBČANÉ PRACUJÍCÍ V LUCEMBURSKU

5.1 OBYVATELSTVO

Raška (URL12) tvrdí, že v Lucembursku žije pouze 60 % původních obyvatel, zbylá část je tvořena přistěhovalci z různých částí světa. Nejčastěji se dle grafu zaměřeného na etnické složení Lucemburska jedná o osoby pocházející z Portugalska, Francie, Itálie, Belgie a Německa. Největší část, hned po části s původními obyvateli, tvoří právě zmínění Portugalci, jedná se o 15,2 % z celého grafu. (viz příloha č. 2, URL35) K datu 1. 1. 2021 se uvádí, že v Lucembursku žije 1 113 Čechů. Celkově žije v Lucembursku více než 600 tisíc obyvatel.

5.2 ZAMĚSTNANOST

„Občané České republiky nepotřebují pro práci v Lucembursku pracovní povolení. Jejich zaměstnávání se řídí stejnými podmínkami jako zaměstnávání lucemburských občanů.“ (URL14) Celkem v Lucemburském velkovévodství pracuje 946 Čechů (URL8). Míra zaměstnanosti v rozmezí mezi 15 a 64 lety v roce 2021 sahá na hodnotu 67,2 %.

„Minimální hrubá mzda v Lucembursku (Salaire Social Minimum, SSM) je od 1. 10. 2021 stanovena zákonem takto:

- pro nekvalifikované pracovníky nad 18 let činí 2.256,95 EUR měsíčně (= SSM),
- pro kvalifikované pracovníky nad 18 let činí 2.708,35 EUR měsíčně.“ (URL14)

Lucembursko moc pracovních nabídek pro české občany nenabízí. Z dostupných zdrojů se většinou jedná o práci v terciárním sektoru, nejčastěji je zájem o zaměstnance, jako jsou např. elektrikáři, instalatéri, finanční experti nebo také chůvy. (URL15)

V Lucembursku funguje systém sociálního pojištění, známý jako: „Centre commun de la sécurité sociale“, tzv. CCSS (URL30). Každý zaměstnavatel má za povinnost, své zaměstnance do systému přihlásit. Celkově se do sociálního pojištění odvádí každý měsíc 12,45 % z hrubé mzdy.

Každý, kdo se rozhodne pro práci v Lucembursku, je povinen odvádět daň z příjmu ze své hrubé mzdy. Daň z příjmu je odváděna zaměstnavatelem. Dle Úřadu práce ČR existují v Lucemburském velkovévodství celkem tři daňové třídy. Jedná se o třídu 1, 1 a, a třídu 2. Lucemburští zaměstnanci jsou následovně přiřazeni k výše uvedeným třídám, a to dle jejich „aktuální životní situace“ (URL30). Lidé, kteří si vydělají méně než 9 750 EUR, daň z příjmu odvádět nemusejí (URL31).

Dojíždění za prací v Lucembursku se podobá práci ve Švýcarsku, jelikož lucemburská minimální mzda činí dle údajů České spořitelny, k únoru 2021, celkem „2 201,93 EUR pro nekvalifikované pracovníky a 2 642,32 EUR pro kvalifikované pracovníky (URL45).“ Je všeobecně známo, že Lucemburské velkovévodství je považováno za nejbohatší zemi na světě, a tudíž zde všichni zaměstnanci dosahují vysokých platů. Přesto, že jsou ceny za bydlení či potraviny vyšší než v České republice, paradoxně jsou v poměru k vysokým lucemburským platům nižší než u nás (URL32). Dle údajů z roku 2021, je průměrná čistá mzda pro zaměstnance v Lucembursku 3 009 EUR (URL42).

5.3 NEZAMĚSTNANOST

Dle časopisu *Luxemburg in Zahlen*, 2021 (URL40) míra nezaměstnanosti v letošním roce v Lucembursku v porovnání s rokem 2019 stoupla, a to z hodnoty 5,3 % na 6,3 %. Určitý vliv na nárůst nezaměstnanosti má jistě, stejně tak jako ve většině zemí, koronavirová pandemie. Ačkoliv se hodnota nezaměstnanosti v Lucemburském velkovévodství může zdát vysoká, v porovnání s ostatními evropskými zeměmi se dle statistiky řadí mezi státy s poměrně nízkou nezaměstnaností (URL34).

6. ČEŠTÍ OBČANÉ PRACUJÍCÍ V LICHTENŠTEJNSKU

6.1. OBYVATELSTVO

Lichtenštejnské knížectví se řadí mezi nejmenší státy Evropy. Z celkového počtu 38 tisíc obyvatel (údaj platný k roku 2020) zde žilo pouze 24 Čechů, z toho se jedná o 17 žen a 7 mužů. (URL16) Dle časopisu Liechtenstein in Zahlen 2020 (URL41) podíl cizinců v Lichtenštejnsku neustále roste, v roce 2018 žilo v Lichtenštejnském knížectví více než 13 tisíc cizích státních příslušníků.

6.2 ZAMĚSTNANOST

„Lichtenštejnsko není členem EU, ale je součástí Evropského hospodářského prostoru (EHP). Občané ČR mohou být výdělečně činní v Lichtenštejnsku, pokud získají příslušné povolení.“ (URL20)

V Lichtenštejnsku pracovalo ke dni 31. 12. 2020 celkem 161 českých občanů, z toho 80 žen a 63 mužů se řadí mezi tzv. pendlery, tedy osoby dojíždějící za svým povoláním a zbylých 11 žen a 7 mužů řadíme mezi tzv. výdělečně činné obyvatele, známé rovněž jako „erwerbstätige Einwohner“.

Nejvíce zaměstnaných je dle časopisu Liechtenstein in Zahlen 2020 (URL41) ve 3. sektoru, tedy v oblasti služeb, podíl je tvořen celkem 61,9 %. Zájem je především o zaměstnance typu: prodavač/prodavačka, mechanik, malíř či skladník (URL19).

Sociální pojištění v Lichtenštejnsku je rozděleno na 3 pilíře a každý zahrnuje jiné druhy pojištění. První typ obsahuje penzijní a pozůstalostní pojištění, známé pod zkratkou AHV, dále obsahuje pojištění v případě invalidity (IV), fond na rodinné dávky (FAK), pojištění v případě nezaměstnanosti (ALV) a doplňkové dávky. Povinné pojištění je zahrnuto ve druhém pilíři, stejně tak jako pojištění společnosti, které zahrnuje důchodové fondy (PK), zdravotní pojištění (KV) a povinné úrazové pojištění (OUFL). Do třetího pilíře řadíme soukromé připojištění, které je dobrovolné. (URL20)

Stejně jako u již zmíněných německy mluvících států i zaměstnanci v Lichtenštejnsku musejí odvádět daň z příjmu. O strhnutí daně z hrubého platu se v Lichtenštejnském knížectví stará zaměstnavatel a pohybuje se v rozmezí od 3 % až do 24 %. (URL20) V porovnání s ostatními zeměmi je odvádění daně z příjmu odlišné. Záleží totiž, ve které zemi daný zaměstnanec žije. Např. v případě, že lichtenštejnský zaměstnanec žije ve

Švýcarsku, jeho příjem se poté daní ve městě, v němž bydlí. Pokud se jedná o zaměstnance, jenž do Lichtenštejnska dojíždí za prací z Německa, musí odvádět daň z příjmů jak v Německu, tak v Lichtenštejnském knížectví. (URL20)

Pro Lichtenštejnsko platí několik zajímavostí, většinou se uvádí celková poloha země v Alpách, ovšem mezi ty nejunikátnější se řadí fakt, že nemá minimální mzdu. Stejně tak jako Švýcarsko či zmíněné Lucembursko patří Lichtenštejnské knížectví mezi nejbohatší země světa. Dle seznamu států s nejvyššími průměrnými platy se Lucembursko řadí na druhé místo v celosvětovém porovnání. Stránka platy.cz (URL32) uvádí, že průměrně si osoby vykonávající práci v Lichtenštejnsku vydělají v přepočtu 129 710,96 Kč měsíčně, což odpovídá částce kolem 5 200 EUR.

6.3 NEZAMĚSTNANOST

Nezaměstnanost v Lichtenštejnském knížectví za posledních 10 let výrazně klesla. Liechtenstein in Zahlen 2020 (URL 41) udává, že v roce 2009 dosahovala hodnoty 3 %, ovšem v roce 2018 klesla tato hodnota na pouhých 1,7 %. Celkem bylo, dle tabulky nezaměstnanosti cizinců, v roce 2020 bez práce v průměru 202 osob. (URL17) V totéž roce hledalo práci v Lichtenštejnsku 538 lichtenštejnských obyvatel. (URL18)

7. SHRNUÍ ZJIŠTĚNÝCH DAT POČTU ČESKÝCH OBČANŮ PRACUJÍCÍCH V NĚMECKY MLUVÍCÍCH ZEMÍCH

Po přečtení výše zmiňovaných statistik a internetových zdrojů zaměřených na české zaměstnance pracující v německy mluvících zemích a po následovném souhrnu zmiňovaných údajů plyne, že v německy mluvících zemích pracuje celkem 107 948 Čechů. V sousedním Německu pracuje celkem 63 000 českých občanů a průměrná mzda tam dosahuje hodnoty 2 270 EUR. V další sousední zemi, v Rakousku, je zaměstnáno 13 841 Čechů, kteří si vydělají v průměru 2 053 EUR. Ve Švýcarsku pracuje kolem 30 000 Čechů a hodnota průměrné mzdy je tam o 2 647 EUR vyšší než v Rakousku a o 2 430 EUR vyšší než v Německu. Dalo by se tedy konstatovat, že zmíněné částky odpovídají jednotlivým průměrným platům ve dvou výše zmiňovaných zemích, tudíž je vidět markantní rozdíl mezi jednotlivými průměrnými platy. Lucembursko zaměstnává 946 Čechů a ti si tam vydělají průměrně 3 009 EUR. V posledně zmíněné německy mluvící zemi-Lichtenštejnsku, pracuje 161 českých občanů a průměrná mzda tam činí v přepočtu 5 200 EUR. Nejvyšších hodnot, v oblasti průměrných platů, tedy dosahují země jako např. Švýcarsko, Lucembursko a Lichtenštejnsko (viz tabulka č. 1, Seznam obrázků, grafů, tabulek).

8. PRAKTICKÁ ČÁST

8.1 CÍLE VÝZKUMU

Praktická část bakalářské práce je věnována hned několika cílům. Jedná se o zjištění úrovně znalostí německého jazyka českých občanů, kteří mají, či již v minulosti měli, možnost pracovat alespoň v jedné z německy mluvících zemí. Popisuje průběh cesty, jak se respondenti německý jazyk naučili, zda jim dosažené znalosti ze školy stačily k vykonávání práce v zahraničí, zda se jedná o samouky nebo zda měli zapotřebí navštěvovat jazykové kurzy.

V praktické části je také posouzeno, zda dotázaní měli možnost zúčastnit se již zmiňovaných jazykových kurzů, popř. zda jim účast na kurzech byla hrazena zaměstnavatelem nebo zda se jednalo pouze o jejich vlastní iniciativu a motivaci ke zlepšení svých dovedností v německém jazyce. Dalším cílem je posouzení, zda by bylo možné své znalosti, kterých respondenti nabyli až díky praxi, využít při výuce ve školách a z jak moc velké části by takový přínos do moderní výuky mohl zasáhnout.

Mezi cíle praktické části této bakalářské práce se rovněž řadí popis samotného procesu, jak se respondenti s německým jazykem seznámili, jak moc složité či naopak jednoduché pro ně byly začátky, jak získávali nové zkušenosti v oblasti jazyka, zda např. měli možnost hovořit s rodilými mluvčími a zda taková příležitost byla přínosnější, či minimálně stejně přínosná jako styl výuky jednotlivých učitelů ve školách.

Závěr praktické části práce obsahuje celkové vyhodnocení kvality výuky a případná doporučení, jak výuku vylepšit, které metody změnit či úplně zrušit a které metody na druhou stranu ponechat či navrátit zpět do dnešní formy výuky cizího, především německého jazyka.

Posledním, avšak velice důležitým cílem je taktéž seznámení se s emoční stránkou všech respondentů. Rozumí se tím především poznání, zda respondenty výuka německého jazyka bavila a zda pro ně bylo přínosné, že se rozhodli pro vykonávání práce v některé z německy mluvících zemí. Stejně tak, zda si váží cesty, kterou pro postupné získání nových poznatků z oblasti německého jazyka sami absolvovali.

8.2 NÁVRH DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Dotazníkové šetření je zpracováno tzv. smíšenou formou šetření, v níž je kladen důraz především na kvalitativní formu. Všichni respondenti žijící v České republice obdrželi vytištěný dotazník obsahující celkem 28 otázek (viz příloha č. 3) a absolvovali rozhovor, při kterém uvedené otázky zodpověděli a zároveň popsali svou cestu, jak nabýli dosažených znalostí německého jazyka a jak hodnotí celý průběh zmíněného získání znalostí. Zároveň prozradili, ve kterých oblastech jim výuka německého jazyka byla přínosná a co naopak hodnotí negativně a co by změnili.

Respondenti, kteří žijí v německy mluvících zemích a nemohli se tak rozhovoru zúčastnit osobně, byli kontaktováni telefonicky a dotazník jim byl zaslán v elektronické podobě, (přes email či sociální sítě).

Dotazníkového šetření se celkem zúčastnilo 20 respondentů a trvalo téměř dva týdny.

8.3 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Ze všech 20 respondentů se jedná celkem o 10 žen a 10 mužů. Věková hranice všech dotazovaných byla v průměru 38 let (21-62 let). Mezi nejčastější nejvyšší dosažené vzdělání se hned po středoškolském řadí základní vzdělání. Nejmenší část tvoří překvapivě respondenti s vysokoškolským vzděláním, jehož dosáhly pouze dvě osoby. Nejvíce dotázaných osob pracuje či pracovalo v terciárním sektoru, tedy na pracovních pozicích servírka, malíř, svářeč, ošetřovatel aj. Celkově bylo, či je v kontaktu s lidmi při výkonu svého zaměstnání 80 % dotázaných, tedy 16 z 20 osob. Při vyhodnocování dat byl zohledněn fakt, že respondenti mají zkušenost s prací ve více než jedné německy mluvící zemi. Největší podíl respondentů má zkušenost s prací v Německu. Jedná se přesně o 85 %, tedy 17 respondentů z celkového počtu. Na druhé místo se řadí čeští zaměstnanci vykonávající svou práci v Rakousku, kteří tvoří 30 %. Poté Švýcarsko s 20 %, ve kterém pracují či dříve pracovali čtyři dotázaní. Na poslední místa sahá s 5 % Lichtenštejnsko a rovněž s 5 % Lucembursko. V posledně zmíněných dvou zemích pracoval pouze jeden respondent.

Většina respondentů tvrdí, že s výukou na základní škole nebyli úplně spokojeni a myslí si, že by po absolvování výuky na základní škole v německy mluvících zemích nemohli pracovat. Samozřejmě je nutno ohlížet se na fakt, že základní škola má žákům přinést skutečně jen základní poznatky, bohužel se u některých případů nedostalo ani právě zmíněných základních poznatků. Z rozhovorů s respondenty bylo zjištěno, že mnozí postrádají moderní a motivující přístup učitelů. Někteří uznali, že si za své nedostatky v německém jazyce mohou sami, a to především díky svému dřívějšímu nezájmu o výuku. Někteří rovněž postrádali všechny složky výuky cizího jazyka, kterými jsou: poslech, čtení, psaní a mluvení. Ve většině případů totiž výuka na základní škole probíhala tak, že vyučující věnoval veškerou pozornost pouze učení slovní zásoby a z malé části také výuce gramatiky. Mnozí respondenti rovněž konstatovali, že forma výuky nebyla příliš prospěšná, jelikož učitel nejdříve vysvětlil základní gramatická pravidla a poté se žáci po zbytek hodiny museli věnovat vyplňování různých cvičení zaměřených na danou gramatiku. Problémem jsou také německé učebnice, které jsou dle některých respondentů zaměřeny na podobná a nepotřebná témata. Učebnice působí monotónně. Další problematickou oblastí se jeví malé množství slovní zásoby, v některých případech chybí i členy určité u podstatných jmen. Při vyplňování dotazníku

se našli také respondenti, kteří naopak s výukou německého jazyka na základní škole byli spokojeni. Vychvalovali např. moderní pojetí výuky prostřednictvím využívání interaktivní tabule, zapojení her zaměřených na slovní zásobu, ovšem u starších respondentů výuka německého jazyka na základní škole chyběla, neboť se učili pouze rusky. Takový případ se týká dvou dotázaných. Většina osob nabyla nejvíce znalostí až díky praxi a životu v některé z německy mluvících zemí. Osvědčilo se, že i krátkodobá zkušenost může lidem přinést mnohem více pozitivních výsledků než jen výuka na základní škole. Jakmile se někdo ocitne v situaci, kdy je v cizí zemi, sám, s minimální znalostí daného jazyka a bez jakýchkoliv předchozích zkušeností, nezbyvá mu nic jiného než spolehnout se sám na sebe.

Avšak styl výuky na středních školách byl hodnocen kladněji než průběh vyučování na základních školách. Dle respondentů věnovali učitelé více pozornosti zařazení všech složek řečových dovedností (čtení s porozuměním, psaní, mluvení a poslech s porozuměním) do výuky, snažili se s nimi pracovat efektivně a zároveň jim věnovat dostatečnou pozornost. Někteří prozradili, že si při studiu na střední škole sami uvědomili, jak je pro ně znalost německého jazyka důležitá. Zvláště, když žijí v České republice, sousedící se dvěma německy mluvícími zeměmi, a sami viděli možnost práce v zahraničí a lepšího výdělků. Takové poznání pro ně bylo mnohdy nejsilnější pohnutkou k tomu, aby se studiu německého jazyka věnovali více. Dalším kladným bodem v oblasti hodnocení výuky na středních školách bylo např. používání doplňkových materiálů při hodinách či v některých případech dokonce výuka s rodilým mluvčím.

Mezi respondenty se také řadí někteří mí kolegové z univerzity, kteří s prací v německy mluvících zemích mají zkušenost. Jedná se samozřejmě o jiný případ, než jsou osoby, které za prací dojíždějí pouze se znalostmi jazyka ze základní či střední školy, jelikož v případě vysokoškoláků, se většinou jedná o jedince, kteří německý jazyk studují především z vlastního zájmu a práci v zahraničí neberou jen jako příležitost, jak si vydělat více peněz, ovšem spíše jako příležitost, jak své profesní a jazykové dovednosti zlepšit. Právě v případě vysokoškolských respondentů došlo ke zjištění, že výuku na základních i středních školách hodnotili převážně kladně. Takové zjištění jistě značí správný přístup učitelů, což je možno vnímat jako skvělý předpoklad pro následnou motivaci žáků ke studiu němčiny na vysoké škole.

Dalším bodem dotazníkového šetření bylo posouzení, zda se respondenti účastnili jazykového kurzu a zda jim byl případně hrazen zaměstnavatelem. Celkově se jazykových kurzů zúčastnilo 10 osob, z toho se jedná o čtyři muže a šest žen. Ve většině případů si kurz museli respondenti hradit sami, jelikož se nejčastěji jednalo o jejich vlastní iniciativu. Pouze u jednoho respondenta došlo ke zprostředkování jazykového kurzu a následovnému uhrazení zaměstnavatelem, a to u muže pracujícího ve Švýcarsku. Celkem čtyři dotázaní se zúčastnili kurzu s roditelým mluvčím a konstatovali, že výuka s roditelým mluvčím je daleko přínosnější než forma běžného doučování či kurzu v jazykové škole, ve kterém cizí jazyk vyučuje Čech. Respondentka mající zkušenost s prací v Německu odpověděla, že díky absolvování kurzu se zlepšila především ve spontánním mluvení a také ve výslovnosti. Dále dvě osoby účasti v kurzu zanechaly dříve než po dvou měsících, protože kurz považovaly za nepřínosný, v takovém případě se ovšem jedná o osoby, které nelze řadit mezi tzv. studijní typy.

Závěrečným bodem dotazníku byla otázka, zda se respondenti díky své práci v zahraničí posunuli v německém jazyce. Ve všech případech k posunu došlo, mnozí dotázaní odpověděli, že se zlepšili především v porozumění roditelým mluvčím, u většiny došlo rovněž k odbourání strachu z mluvení s cizinci. Mluvení v německém jazyce je tak pro ně snazší, téměř zautomatizované, což dle respondentů není možné tvrdit po absolvování výuky němčiny na základní či střední škole. Osoby, které do německy mluvící země přišly původně bez větší jazykové připravenosti, konstatovaly, že se v jazyce zlepšily především tím způsobem, že jsou schopny se dorozumět, pochopit instrukce zaměstnavatele či bez obtíží absolvovat telefonický rozhovor.

8.4 DOPORUČENÍ NA ZÁKLADĚ VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Po celkovém vyhodnocení dotazníkového šetření bylo zjištěno, že většina Čechů majících zkušenost s vykonáváním práce v některé z německy mluvících zemí dosáhla největšího progresu v německém jazyce až díky samotné praxi, při níž Češi měli možnost, či dokonce povinnost hovořit s rodilými mluvčími. Na základě tohoto zjištění by se pravděpodobně do běžné výuky měly zařadit aktivity, které by žáky na podobné situace připravily. Většina osob si totiž před svým rozhodnutím pracovat v německy mluvící zemi své nedostatky v německém jazyce neuvědomí a poté jsou takové osoby snadno zaskočené a mají problém se asimilovat. Výše uvedená jazyková bariéra však může být rovněž bariérou i při samotném rozhodnutí práci v zahraničí vykonávat. Nejen že se Češi obávají nepochopení si s kolegy na pracovišti, ale mají také obavy, že nebudou schopni pracovat tak, jak se od nich očekává, jelikož stěží porozumí instrukcím nadřízených.

Tak zásadní problém ovšem ale nemají osoby, které německý jazyk ovládají díky absolvování výuky na gymnáziích. Většina respondentů s podobnou zkušeností totiž při vyplňování dotazníku odpověděla, že s trochou sebevědomí by si práci v některé z německy mluvících zemí bez dalšího učení jazyka dovedla představit. Rozhodně by tedy pro mnohé žáky bylo prospěšné, kdyby alespoň střední školy nabízely výuku německého jazyka s rodilým mluvčím. Stačilo by, kdyby do obdobného kontaktu přišli žáci alespoň jednou týdně, ztratili by tak zábrany a zvykli by si na přirozenou němčinu. Celkem čtyři respondenti, kteří absolvovali výuku na gymnáziu a mají zkušenost s prací v německy mluvící zemi, prozradili, že k jejich zájmu o německý jazyk vedla především vidina lepších pracovních podmínek a většího výdělku právě v některé z německy mluvících zemí. Některé respondenty také motivovala zkušenost jiných osob. Viděli totiž, že si např. v Německu vydělají více finančních prostředků než v České republice, nechali se tedy zaměstnat, ale zjistili, že se v práci bez znalosti jazyka neobejdou. Poté se tedy takoví lidé museli účastnit různých kurzů či doučování. Rozhodně jsou tedy žáci gymnázií lépe připraveni na budoucí životní situaci a případnou práci v zahraničí. S podobným názorem přišla rovněž Eliška Dunowski v knize *Motivace k učení se němčině v kontextu výuky cizího odborného a akademického jazyka*.

V knize totiž uvádí, že: „studenti gymnázií si jsou vědomi skutečnosti, že znalost němčiny jim otevírá do budoucna nové možnosti a jsou právě tímto motivováni k učení se němčině“ (2017, str. 33).

Tzv. gymnazisté si takovou skutečnost s největší pravděpodobností uvědomují díky svým učitelům německého jazyka. V samotném rozhodnutí učit se německému jazyku hraje roli povinnost každého gymnazisty rozhodnout se, co dělat dále. Každý gymnazista by totiž měl mít představu, jakým směrem se po absolvování gymnázia vydá. Takovou představu by samozřejmě měli mít i žáci závěrečných ročníků základních a středních škol. Ovšem u nich často chybí dostatečná motivace k osobnímu rozvoji.

Totéž opět tvrdí i Dunowski. Podle ní je uvedený fakt zapříčiněn především tím, že samotní rodiče žáků jazyk neumí a nejsou svým dětem schopni pomoci. Dále v nižší míře motivace hraje také roli anglický jazyk, kterému se většina žáků učí jako prvnímu cizímu jazyku (L2). „Žáci si uvědomují, že se prostřednictvím anglického jazyka dorozumí po celém světě“ (2017, str. 33). Již si ale neuvědomují skutečnost, že znalost dalšího cizího jazyka kromě angličtiny pro ně může být jediné přínosem. Toto tvrzení uvedlo v dotazníkovém šetření 8 respondentů. Dříve totiž německým jazykem pohrdali, mysleli si, že si se znalostí anglického jazyka v životě vystačí. Jakmile ale začali pracovat v německy mluvící zemi, začali pociťovat potřebu znalosti němčiny, a to především z důvodu možnosti žít obyčejný život stejně tak jako ostatní kolegové a dorozumět se bez jakékoliv jazykové bariéry. Totéž samozřejmě dotázaní pociťovali i při zařizování důležitých záležitostí, jako např. při orientaci na německých úřadech a v příslušných dokumentech, které museli sami vyplnit. Dva respondenti uznali, že se cítili poměrně trapně, když se hlásili o pracovní pozici v Rakousku, ale bez pomoci jiné osoby, která německý jazyk ovládá, nebyli schopni vyplnit základní formulář.

Ballweg např. tvrdí, že „znalost více jazyků může být pro žáky přínosem, jelikož tak mohou při výuce hledat souvislosti a lépe se poté nový jazyk učí a užívají v praxi“ (2013, str. 34).

Z výše uvedených informací tedy plyne, že všechny žáky, a to nejen žáky gymnázií, je třeba neustále motivovat k učení se jakéhokoliv cizího jazyka, a to s ohledem na zeměpisnou polohu České republiky. Žákům je třeba ukazovat zajímavosti z právě

zmíněných německy mluvících zemí a poukázat na všechny výhody vykonávání zaměstnání v zahraničí. Žáci, kteří o práci v zahraničí jeví zájem, by jistě rovněž ocenili, kdyby školy umožňovaly základní orientaci v potřebných dokumentech či kdyby se na školách věnovala pozornost výuce, která by takovým žákům podala alespoň základní přehled o orientaci v odvádění daní. Do běžných hodin německého jazyka by se měla také samozřejmě zařadit výuka příslušné slovní zásoby a potřebných frází.

Takový okruh slovní zásoby v mnohých učebnicích bohužel není zahrnut. Po podrobném průzkumu učebnic navržených pro úroveň v rozpětí A1-B1 byl okruh slovní zásoby zaměřené na téma „práce“ obsažen pouze v následujících učebnicích: Sicher B1+ (2012, str. 56-57) a také v učebnici Menschen A1.1 (2018, str. 32), ve které žáci naleznou formulář, který musí sami vyplnit za použití vlastních osobních údajů. Takový dotazník může být jistě nápomocný při psaní životopisu. Učebnice s názvem So geht's noch besser (2013, str. 18) obsahuje poslech zaměřený na vztah mezi angličtinou a němčinou. Vzhledem k tomu, že je učebnice určena především pro osoby, které se připravují na tzv. Goethe Zertifikat, může být právě zmíněný poslech motivací k pokračování v samotných přípravách. Takové osoby poté mohou být inspirací pro ostatní. Dalším inspirativním zdrojem pro probuzení zájmu o německý jazyk je rovněž pracovní sešit s názvem Themen aktuell 1 (2004, str. 117), v němž se na začátku každé lekce nachází krátký text, psaný v českém jazyce, věnovaný německým reáliím. Žáci po jeho přečtení jsou jistě namotivováni, aby se německému jazyku nadále věnovali, popř. aby se o uvedenou zemi více zajímali. Zároveň se jedná o hezky zpracovaný úvod do nové lekce. Např. str. 117 je věnována informacím o lékařské péči v Německu, zmiňuje se zde také tzv. nemocenská a následovně začíná lekce věnovaná tématu „Krankheiten“, v překladu „nemoci“, které je rovněž pro pracovní uplatnění jistě velice důležité, protože každý zaměstnanec se s podobným tématem při výkonu práce v německy mluvících zemích může setkat. Avšak zmíněnou učebnici by bylo třeba zrevidovat, jelikož některá témata v dnešní době nelze řadit mezi aktuální. Učebnice Direkt věnuje tématu „Arbeit-práce“ celou jednu kapitolu a obsahuje všechny jednotky, které by v hodině cizího jazyka měly být obsaženy. Jedná se tedy o poslech, čtení s porozuměním, psaní a mluvení. Velice přínosné je jistě cvičení, v němž žáci odpovídají na novinový inzerát (2008, str. 46). Jedinou nevýhodou uvedené učebnice je, že např. pro podobná cvičení, jako je právě psaní emailu, neobsahuje žádné vhodné fráze, které by žáci mohli použít a příprava žáků na řešení takového úkolu poté závisí na učiteli.

Slovní zásobu je samozřejmě důležité vyučovat v kontextu a v nejlepším případě v reálných situacích, aby si žáci mohli nová slovíčka lépe zapamatovat pomocí vlastní zkušenosti. I kdyby se nejednalo o realitu, žáci si z takové formy výuky odnesou vlastní zážitek, a tím pro ně bude zapamatování nové slovní zásoby snazší. Záleží pouze na učiteli, jak si s podobnou výzvou sám poradí.

Dle Janíkové by se „slovní zásoba neměla učit tzv. izolovaně, avšak díky spojování nově naučených slov se slovy, která žák již delší dobu ovládá“ (2015, str. 60).

Stejný poznatek je popsán také v knize *Wie lernt man die Fremdsprache Deutsch? 2*, v níž je znázorněn formou obrázku (viz obrázek č. 1). Opět se tedy jedná o taktiku „spojit si nové s již známým“ (Ballweg, 2013, str. 17).

Takové kritérium by se dalo splnit za předpokladu, že by učitel připravil jako téma výuky např. pracovní pohovor v Německu či jiné zemi, nastavil by pro žáky podmínky jako u reálného pracovního pohovoru, poskytl by jim příslušné dokumenty, společně by s žáky prošel patřičnou slovní zásobu, kterou by se samozřejmě učili právě způsobem, který uvádí Janíková jako správný, a to v návaznosti na slovní zásobu, kterou již žáci mají osvojenou, aby si nová slovíčka lépe zapamatovali.

Janíková také ve své práci uvádí přehlednou tabulku, v níž rozepisuje různé způsoby výuky slovní zásoby a jak moc velkou část nově naučených slovíček si žáci zapamatují a na druhou stranu zapomenou. Mezi nejlepší způsob osvojování slovní zásoby se dle Janíkové řadí vlastní zkušenost (viz příloha č. 4). Za podobný způsob výuky by se tedy dal považovat i návrh s uvedeným pracovním pohovorem při běžné hodině německého jazyka. Po skončení výuky se samozřejmě nesmí vynechat následovné opakování nově naučených frází, jelikož je všeobecně známo, že nejvíce naučených poznatků lidé zapomínají během prvních 20 minut. Tato informace je Janíkovou poskytnuta opět v přehledné tabulce (viz příloha č. 5).

ZÁVĚR

V teoretické části mé bakalářské práce jsem se zabývala průzkumem dat, díky kterému jsem zjistila, kolik českých občanů vykonává či vykonávalo své zaměstnání v některé z německy mluvících zemí. Zjistila jsem, že mnohdy i přes jazykovou bariéru a v posledních letech i navzdory onemocnění Covid 19, zájem o práci v zahraničí neustále narůstá, především díky lepším finančním podmínkám.

Empirická část mé bakalářské práce byla věnována analýze dotazníku, který jsem sama sestavila a orientovala na jazykové dovednosti Čechů, kteří mají s prací v německy mluvících zemích zkušenosti. V praktické části jsem poté na základě výpovědí mých respondentů vyvodila závěr, jak dobře jsou žáci po absolvování školy připraveni na práci v německy mluvících zemích a zanalyzovala jsem tak kvalitu výuky německého jazyka na základních a středních školách. Dále jsem se zaměřila na posun v německém jazyce jednotlivých respondentů a jak takového progresu dosáhli.

Vymezila jsem rovněž tematické okruhy pro rozvoj slovní zásoby a porovnála je s moderními učebnicemi vhodnými pro výuku němčiny. Na závěr jsem vyznačila témata, která by učitelé měli do výuky německého jazyka zahrnout, aby tak školy připravily své žáky na jazykovou realizaci témat, která úzce souvisejí s problematikou uplatnění na trhu práce.

RESUMÉ

Im theoretischen Teil meiner Bachelorarbeit habe ich mich mit der Forschung von Daten über die tschechische Einwohnerschaft, die in deutschsprachigen Ländern arbeitet oder gearbeitet hat, beschäftigt. Ich habe festgestellt, dass trotz der Sprachbarriere und der Corona-Situation, vor allem dank der besseren finanziellen Bedingungen, das Interesse steigt.

Der empirische Teil meiner Bachelorarbeit wurde der Analyse der Fragebögen gewidmet. Ich habe den Fragebogen selbst zusammengestellt und ihn auf Sprachfertigkeiten der Tschechen, die Erfahrungen mit der Arbeit in deutschsprachigen Ländern haben, ausgerichtet. Im praktischen Teil bin ich zum Abschluss gelangt und habe festgestellt, wie die Tschechen auf die Arbeit im Ausland sprachlich vorbereitet sind. Ich habe auch die Qualität des Deutschunterrichtes an den tschechischen Grund- und Mittelschulen analysiert. Danach habe ich mich auch auf die Progression in der deutschen Sprache der einzelnen Befragten konzentriert.

Auch Themenbereiche für die Wortschatzentwicklung habe ich definiert und sie mit den modernen Deutschlehrbücher verglichen. Zum Schluss habe ich Themen, die in jedem Deutschunterricht sein sollten, definiert. Damit könnten sie die Schüler verschiedene Themen, die mit der Problematik der Betätigung am Arbeitsmarkt eng zusammenhängen, vorbereiten.

SEZNAM LITERATURY

BALLWEG Sandra, Sandra DRUMM, Britta HUFELSEN, Johanna KLIPPEL, Lina PILYPAITYTĖ. *Wie lernt man die Fremdsprache Deutsch? 2.* München: Goethe-Institut e.V., 2013. ISBN 078-3-12-606966-3.

BOCK Heiko, Karl-Heinz EISFELD, Hanni HOLTHAUS , Uthild Schützle-NÖHMKE, Lea TESAŘOÁ. *Themen aktuell 1.* Plzeň: Nakladatelství Fraus, k. s. 2004. ISBN: 3-19-161690-X.

CWIKOWSKA Beata, Beata JAROSZEWICZ a Anna WOJDAT-NIKLEWSKA. *Direkt. K nové maturitě bez obav.* Praha: Klett s.r.o, 2008. ISBN: 978-80-86906-92-8.

DUNOWSKI, Eliška. *Motivace k učení se němčině v kontextu výuky cizího odborného a akademického jazyka.* Brno: Masarykova univerzita, 2017. ISBN: 978-80-210-8782-8.

EVANS Sandra, Angela PUDE a Franz SPECHT. *Menschen. Deutsch als Fremdsprache-Kursbuch. A1.1.* München: Hueber Verlag GmbH & Co. KG, 2018. ISBN: 978-3-19-361901-3.

IGNATIADOU-SCHEIN Claudia, David KAPETANIDIS, Karin VAVTZANIDIS. *So geht's noch besser zum Goethe-/ÖSD-Zertifikat B1.* Stuttgart: Ernst Klett Sprachen GmbH, 2013. ISBN: 978-3-12-675854-3.

JANÍKOVÁ, Věra. *Didaktik des Unterrichts Deutsch als Fremdsprache.* Brno: Masarykova Univerzita, 2015. ISBN: 978-80-210-5035-8.

PERLMANN-BALME-Michaela, Susanne SCHWALB. *Sicher! Kursbuch.* Ismaning: Hueber Verlag GmbH & Co. KG, 2012. ISBN: 978-3-19-001206-0.

INTERNETOVÉ ZDROJE

URL1: *Za prací dojíždí do ciziny přes 56 tisíc Čechů...*, 2019. [online]. ČT24. Česká televize. [cit. 27-11-2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/2912609-za-praci-dojizdi-do-ciziny-pres-56-tisic-cechu-nejvic-do-nemecka-miri-ale-i-do>

URL2: *Počet českých krajanů v zahraničí*. [online]. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. [cit. 27-11-2021]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/vyrocní_zpravy_a_dokumenty/poskytnut_e_informace/pocet_ceskych_krajanu_v_zahranici.html

URL3: *Proč hledají Češi práci v Německu*, ©2020. [online]. Starke Jobs. [cit. 27-11-2021]. Dostupné z: <https://prace.starke-jobs.com/jak-najit-praci-v-nemecku/>

URL4: *Sčítají se i Češi v zahraničí*, 2021. [online]. Český statistický úřad. [cit. 27-11-2021]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/scitaji-se-i-cesi-v-zahranici>

URL5: *Práce v Německu: 4 nejčastěji kladené otázky*, 2021. [online]. Neotax. [cit. 28-11-2021]. Dostupné z: <https://neotax.eu/cs/cz/blog/prace-v-nemecku-4-nejcasteji-kladene-otazky>

URL6: *Immer mehr Tschechen arbeiten im Ausland*, 2016. [online]. Czech Radio. Radio Prague International. [cit. 27-11-2021]. Dostupné z: <https://deutsch.radio.cz/immer-mehr-tschechen-arbeiten-im-ausland-8226615>

URL7: *Nezaměstnanost v Německu klesá*, 2021. [online]. CzechTrade. [cit. 27-11-2021]. Dostupné z: <https://www.czechtrade.cz/sluzby/informacni-servis/aktuality/nezamestnanost-v-nemecku-klesa>

URL8: *Kde žije a pracuje nejvíce Čechů?*, 2017. [online]. Aktuálně.cz. [cit. 27-11-2021]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/evropsky-parlament/infografika-jaka-prava-maji-obcane-eu-pri-praci-v-jinych-uni/r~f9235af819e711e794b9002590604f2e/>

URL9: *Práce v Rakousku pro Čechy*, ©2017. [online]. Interpráce o-německý pracovní portál-práce v zahraničí. [cit. 27-11-2021]. Dostupné z: <https://www.interprace.cz/prace-v-rakousku-pro-cechy>

URL10: *Arbeiten in der Schweiz*, 2021. [online]. Berufsberatung.ch. [cit. 28-11-2021]. Dostupné z: <https://www.berufsberatung.ch/dyn/show/9192>

URL11: *Nabídka práce Švýcarsko*, 2021. [online]. Profesia. [cit. 28-11-2021]. Dostupné z: <https://www.profesia.cz/prace/svycarsko/>

URL12: *Lucembursko očima Čecha: Žije zde 170 národností, ale lidé jsou překvapivě velmi uzavření*, 2020. [online]. Lidé a Země [cit. 19-01-2022]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz/clanek/lide-a-zeme-evropa/103786/lucembursko-ocima-cecha-zije-zde-170-narodnosti-ale-lide-jsou-prekvapive-velmi-uzavreni.html>

URL13: *Population Structure*, 2021. [online]. Le Portail des Statistiques, Grand Douché de Luxembourg. [cit. 28-11-2021]. Dostupné z: <https://statistiques.public.lu/stat/TableViewer/tableView.aspx>

URL14: *Lucembursko životní a pracovní podmínky*, 2021. [online]. Eures. [cit. 28-11-2021]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/lucembursko-1>

URL15: *Nabídky práce-práce v Lucembursku*, 2021. [online]. Joolist. [cit. 29-11-2021]. Dostupné z: <https://www.joolist.eu/cz-lu/prace-v-lucembursku/alljobs-o----->

URL16: *Ständige Bevölkerung nach Staatsbürgerschaft, Geschlecht und Wohngemeinde seit 2000*, 2020. [online]. Amt für Statistik Fürstentum Liechtenstein. [cit. 29-11-2021]. Dostupné z: https://etab.llv.li/PXWeb/pxweb/de/eTab/eTab__02%20Bevölkerung%20und%20Wohnen__01%20Bevölkerung%20per%2031%20Dezember/02_01_02_DE.px/table/tableViewLayout2/?rxid=de0bc67b-44c7-4b1a-9b72-9b6a17765cd4

URL17: *Arbeitslose nach Jahr, Geschlecht, Heimat und Monat*. 2020. [online]. Amt für Statistik Fürstentum Liechtenstein. [cit. 29-11-2021]. Dostupné z: https://etab.llv.li/PXWeb/pxweb/de/eTab/eTab_03%20Arbeit%20und%20Erwerb_03%20Arbeitslosenstatistik/03_01_21_DE.px/table/tableViewLayout2/?rxid=de0bc67b-44c7-4b1a-9b72-9b6a17765cd4

URL18: *Stellensuchende nach Jahr, Geschlecht und Monat*. 2020. [online]. Amt für Statistik Fürstentum Liechtenstein. [cit. 29-11-2021]. Dostupné z: https://etab.llv.li/PXWeb/pxweb/de/eTab/eTab_03%20Arbeit%20und%20Erwerb_03%20Arbeitslosenstatistik/03_01_51_DE.px/table/tableViewLayout2/?rxid=de0bc67b-44c7-4b1a-9b72-9b6a17765cd4

URL19: *Jobs in Liechtenstein*. 2021. [online]. Careerjet. [cit. 29-11-2021]. Dostupné z: <https://www.careerjet.li/suchen/stellenangebote?s=&l=Liechtenstein>

URL20: *Lichtenštejsko životní a pracovní podmínky*. 2021. [online]. Eures. [cit. 29-11-2021]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/lichtenstejsko-1>

URL21 *Německo životní a pracovní podmínky*. 2022. [online]. Eures. [cit. 29-01-2022] Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/nemecko-1>

URL22: *Aktuelle Entwicklungen im Bereich der Minijobs (3. Quartalsbericht 2021)*. Essen: Deutsche Rentenversicherung Knappschaft-Bahn-See, Minijob-Zentrale, 2021. [cit. 01-02-2022]. Dostupné také z: https://www.minijob-zentrale.de/DE/02_fuer_journalisten/02_berichte_trendreporte/quartalsberichte_archiv/2021/3_2021.pdf?__blob=publicationFile&v=1

URL23: *Kindergeld-vše co potřebujete vědět*. 2019. [online]. Jak do Německa. [cit. 02-02-2022]. Dostupné z: <https://jakdonemecka.cz/prace/kindergeld/>

URL24: *Daňový systém v Rakousku*, 2018. [online]. Finance.cz. [cit. 02-02-2022]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-v-cr-a-v-eu/dane-v-eu/dane-v-rakousku/>

URL25: *Zaměstnanecký poměr v Rakousku*. [online]. Velvyslanectví České republiky ve Vídni. [cit. 02-02-2022]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/vienna/cz/obchod_a_ekonomika/uzitecne_navody_pro_ceske_firmy_a_osvc/zamestnavani_ceskych_obcanu_v_rakousku/index.html

URL26: *Minimální mzda v Rakousku*, 2022. [online]. Pracomat. [cit. 02-02-2022]. Dostupné z: <https://www.pracomat.cz/poradna/pro-pracujici/333-minimalni-mzda-v-rakousku.html>

URL27: *Švýcarsko životní a pracovní podmínky*, 2021. [online]. Eures. [cit. 03-02-2022]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/svycarsko-1>

URL28: *Nejnižší daně jsou v Chile a Švýcarsku*, 2020. [online]. Finance.cz. [cit. 03-02-2022] Dostupné z: <https://www.finance.cz/533651-kde-jsou-nejnizsi-dane-oecd/>

URL29: *Srovnání platů ČR vs. Švýcarsko (2021)*, 2021. [online]. Fondik.cz. [cit. 03-02-2022]. Dostupné z: <https://www.fondik.cz/zajimavosti-ze-sveta-financi/srovnani-platu-cr-vs-svycarsko-platy-ve-svycarsku-se-vyrazne-lisi>

URL30: *Lucembursko životní a pracovní podmínky*, 2021. [online]. Eures. [cit. 04-02-2022]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/lucembursko-1>

URL31: *Lucembursko*. [online]. Euroskop.cz. [cit. 04-02-2022] Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/gallery/36/11018-lu.pdf>

URL32: *Platy v Lucembursku v roce 2021*. [online]. Fondik.cz. [cit. 04-02-2022]. Dostupné z: <https://www.fondik.cz/zajimavosti-ze-sveta-financi/uklizecka-v-nejbohatsi-zemi-sveta-si-vydela-72-000-kc-mesicne-na-pekne-penize-si-prijdou-i-dalsi-povolani>

URL33: *Top 20 zemí s nejvyšším platem*, ©1997-2022. [online]. Platy.cz. [cit. 05-02-2022]. Dostupné z: <https://www.platy.cz/top-platy/seznam/top-20-zeme-nejvyssi-platy>

URL34: *Unemployment rate in selected European countries as of November 2021*, ©2022. [online]. Statista.com. [cit. 05-02-2022]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/1115276/unemployment-in-europe-by-country/>

URL35: *Luxembourg-Luxembourg ethnic composition (nationality; 2020*)*, 2022. [online]. Britannica.com. [cit. 06-02-2022]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Luxembourg>

URL 36: *Beschäftigte nach Staatsangehörigkeiten (Quartalszahlen)*. Deutschland, Länder und Kreise. 22. vydání. [online], Nürnberg: Bundesagentur für Arbeit Statistik, 14.1.2021, [cit. 27-11-2021]. Dostupné z WWW: https://statistik.arbeitsagentur.de/SiteGlobals/Forms/Suche/Einzelheftsuche_Formular.html?topic_f=beschaeftigung-eu-heft-eu-heft

URL 37: *AMS Übersicht über den Arbeitsmarkt*. [online]. Wien: Arbeitsmarkt Österreich, Abt. Arbeitsmarktforschung und Berufsinformation, Září 2021, [cit. 29-11-2021]. Dostupné z WWW: https://www.ams.at/content/dam/download/arbeitsmarktdaten/%C3%B6sterreich/berichte-auswertungen/001_uebersicht_aktuell_0921.pdf

URL38: *Arbeitslose und Arbeitsuchende nach Staatsangehörigkeiten (Monatszahlen)*. Deutschland und Länder. 32. vydání. [online], Nürnberg: Bundesagentur für Arbeit Statistik, 30.8.2021, [cit. 27-11-2021]. Dostupné z WWW: https://statistik.arbeitsagentur.de/SiteGlobals/Forms/Suche/Einzelheftsuche_Formular.html?topic_f=nat-ins

URL39: DEPLAZES, Jonas et. al. *Arbeitsmarktindikatoren 2021*. [online] Neuchâtel: Bundesamt für Statistik (BFS), 2021. [cit. 13-04-2022]. ISBN: 978-3-303-03305-0. Dostupné z WWW: <https://www.bfs.admin.ch/bfs/de/home/statistiken/arbeits-erwerb/erwerbslosigkeit-unterbeschaeftigung.assetdetail.18264813.html>

URL 40: *Luxemburg in Zahlen*. [online]. Luxembourg : STATEC-Institut national de la statistique et des études économiques, September 2021, [cit. 29-11-2021]. ISSN: 1019-

6501. Dostupné z WWW: <https://luxembourg.public.lu/dam-assets/publications/le-luxembourg-en-chiffres/luxembourg-zahlen.pdf>

URL 41: *Liechtenstein in Zahlen*. [online]. Vaduz: Amt für Statistik, Januar 2020, [cit. 29-11-2021]. Dostupné z WWW: https://www.llv.li/files/as/liechtenstein_in_zahlen_2020.pdf

URL42: *Čistá mzda podle země Evropa, 2021*. [online]. wcifly.com. [cit. 08-04-2022]. Dostupné z: <https://www.wcifly.com/cs/blog-international-interactivemapaveragegrosssalaryeurope>

URL43: *Bilaterální vztahy ČR*. [online]. mzv.cz. [cit. 08-04-2022]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/bern/cz/vzajemne_vztahy_a_informace/bilateralni_vztahy/bilateralni_vztahy_cr.html

URL44: HUBER-BACHMANN, Eva a Laura BAMMER. *Österreich: Zahlen, Daten, Fakten*. 16. Auflage. [online]. Wien: ©Statistik Austria, 2021. [cit. 29-11-2021]. ISBN: 978-3-903264-71-7. Dostupné z WWW: https://www.bmeia.gv.at/fileadmin/user_upload/Zentrale/Publikationen/oesterreich._zahlen._daten._fakten.pdf

URL45: *Lucembursko* [online]. Česká spořitelna, EU Office/Knowledge Centre, Únor 2021, [cit. 04-02-2022]. Dostupné z WWW: https://www.crr.cz/wp-content/uploads/documents/2021/03/01/1614598924_2102_Lucembursko_AMSP.pdf

URL46: *Daňový systém v Německu*. [online]. finance.cz. [cit. 13.4.2022]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-v-cr-a-v-eu/dane-v-eu/dane-v-nemecku/>

URL47: *Práce v Německu pro Čechy*. [online]. interprace.cz. [cit. 16.4.2022]. Dostupné z: <https://www.interprace.cz/prace-v-nemecku-pro-cechy>

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ, TABULEK

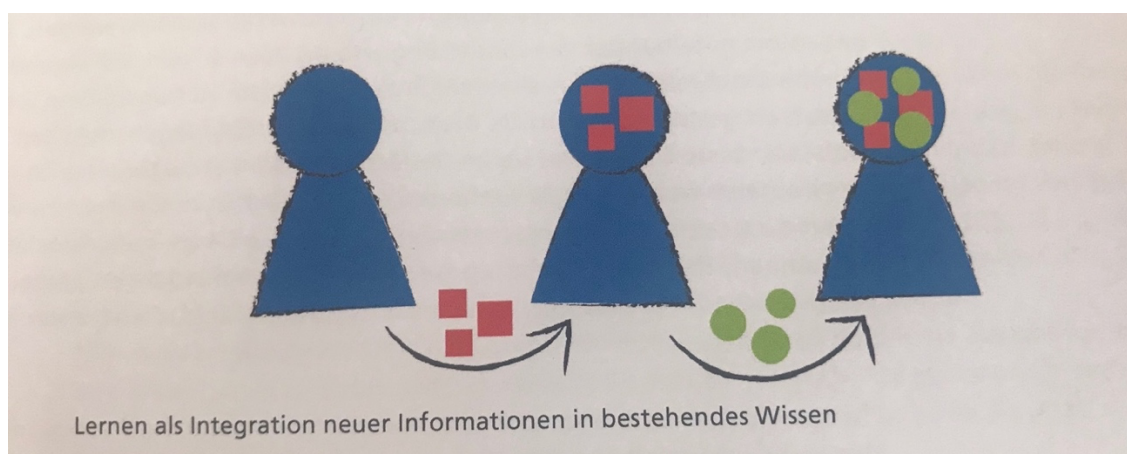
Tabulka č. 1

Souhrnná tabulka počtu českých občanů a průměrných platů v německy mluvících zemích

Stát	Celkový počet českých občanů v dané zemi	Průměrný plat v dané zemi
Německo	63 000	2 270 EUR
Rakousko	13 841	2 053 EUR
Švýcarsko	30 000	4 700 EUR
Lucembursko	946	3 009 EUR
Lichtenštejnsko	161	5 200 EUR

Obrázek č. 1

BALLWEG Sandra, Sandra DRUMM, Britta HUFSEISEN, Johanna KLIPPEL, Lina PILYPAITYTĖ. *Wie lernt man die Fremdsprache Deutsch?* 2, 2013, str. 17

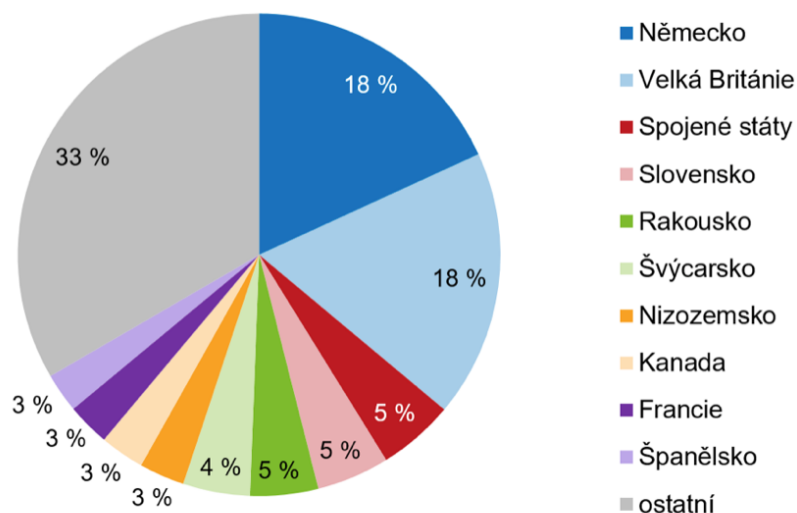

PŘÍLOHY

Příloha č.1

URL4: *Sčítají se i Češi v zahraničí*, 2021. [online]. Český statistický úřad. [cit. 2021-27-11]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/scitaji-se-i-cesi-v-zahranici>

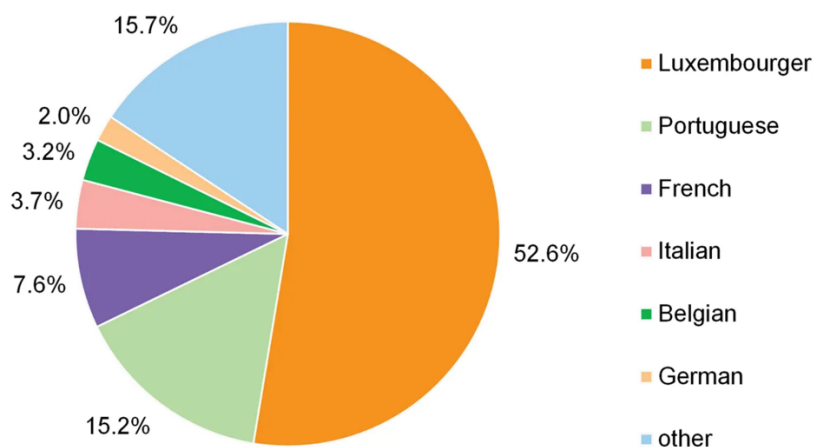
Sčítací formuláře odeslané ze zahraničí

Příloha č.2

URL35 *Luxembourg-Luxembourg ethnic composition (nationality; 2020*)*, 2022. [online]. Britannica.com. [cit. 2022-6-2]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Luxembourg>

Luxembourg ethnic composition (nationality; 2020*)

DOTAZNÍK K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

1. Jsi žena/muž?
2. Kolik je ti let?
3. Jaké je tvé nejvyšší dosažené vzdělání?
4. Máš zkušenosti s prací v německy mluvící zemi?
5. Jak dlouho pracuješ/jsi pracoval/a v německy mluvící zemi?
6. Pokud pracoval/a...ve kterých letech?
7. Ve kterém sektoru jsi pracoval/a (pracuješ)?
8. O jaké povolání se jednalo (jedná)?
9. Byl/a jsi při vykonávání povolání v kontaktu s lidmi?
10. Jak často?
11. Pracoval/a jsi (pracuješ) v Německu?
12. Pracoval/a jsi (pracuješ) v Rakousku?
13. Pracoval/a jsi (pracuješ) ve Švýcarsku?
14. Pracoval/a jsi (pracuješ) v Lichtenštejnsku?
15. Pracoval/a jsi (pracuješ) v Lucembursku?
16. Potřeboval/a jsi (potřebuješ) němčinu?
17. Dorozuměl/a ses (dorozumíváš se) dobře?
18. Učil/a ses německy na základní škole?
19. Jak výuka probíhala?
20. Jsou pro tebe znalosti NJ ze základní školy dostačující?
21. Učil/a ses německy na střední škole?
22. Jak výuka probíhala?
23. Jsou pro tebe znalosti NJ ze střední školy dostačující?
24. Navštěvoval/a jsi někdy kurz NJ?
25. Poskytnul ti kurz němčiny zaměstnavatel?
26. Jak dlouho jsi ho navštěvoval/a?
27. Byl pro tebe kurz přínosný?
28. Posunul/a ses v němčině?

Příloha č. 4

JANÍKOVÁ, Věra. *Didaktik des Unterrichts Deutsch als Fremdsprache*, 2015, str.61

Beim Lernen mit	behalten wir	und vergessen
Ohr: Hören	20 Prozent	80 Prozent
Auge: Sehen	30 Prozent	70 Prozent
Mund: Sprechen	70 Prozent	30 Prozent
Hände: eigenes Tun	90 Prozent	10 Prozent

Příloha č. 5

JANÍKOVÁ, Věra. *Didaktik des Unterrichts Deutsch als Fremdsprache*, 2015, str.63

Verstrichene Zeit	Vergessen wird
20 Minuten	30-45 Prozent
1 Tag	50-65 Prozent
1 Woche	70-75 Prozent
1 Monat	80 Prozent